

Občanská zpravodaj

číslo 2/91

MĚSÍČNÍK OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA VE BŘEHÁCH

cena 3,- Kčs

ZPRÁVA O STAVU VODY

My všichni, kteří jsme odkázáni na vodu z obecního vodovodu, máme oprávněné výhrady k její kvalitě. Zabarvení způsobené železem a manganem je někdy tak silné, že se v ní nedá prát, natož ji pít. A to si ještě neuvědomujeme, jaké neviditelné, ale o to škodlivější přísady obsahuje. Jaká je tedy skutečnost:

Místní úpravna vody byla již při svém projektování a výstavbě určena jen pro potřeby nově budovaného kempu. To, že se voda rozvedla do obce je už druhá věc. V každém případě je však kapacita vodárny pro tak velký odběr zcela nedostatečná. Navíc, podle hydrogeologického průzkumu, není na pravém břehu Labe žádný zdroj vody, který by svou kvalitou a vydatností odpovídal normám pro pitnou vodu. Tak je tomu i u nás. Různé zprávy, které tvrdí, že se pod opukovou vrstvou rozkládá jezero kvalitní vody bohužel žádný hydrogeologický vrt nepotvrdil. To jsou informace z oficiálních měření a zkoušek, prováděných Vodními zdroji Bylany.

Náš vodárna je rovněž napájena z vrtu z hloubky asi 13 m, takže se jedná o povrchovou vodu, značně znečištěnou již zmíněným železem a manganem, ale také, a to je mnohem horší, dusičnany. Těch je takové množství, že přesahují hygienickou normu a máme proto vyjímku okresního hygienika na její distribuci.

Problém je v tom, že se dusičnany normální cestou úpravy vody nedají odstranit. A k tomu ještě malá kapacita naší vodárny, která nezajišťuje ani dostatečné filtrování a výsledek je takový, jaký je.

Celý problém byl mnohokrát středem pozornosti minulého MNV a jeho řešení pokračuje i v současném zastupitelstvu. Byla zvažována možnost zvýšení kapacity úpravy, ale to není řešení, protože vlastní zdroj je tak nekvalitní že není možné zaručit nezávadnost výsledného produktu. Zdá se však že řešení bylo nalezeno a závisí jen na tom, zda se také podaří sehnat dost peněz na jeho realizaci.

Vodovody a kanalizace vypracovaly projekt nového vodovodního zabezpečení obce. Má tři varianty, ale v žádném se nepočítá s vlastní vodárnou. První varianta předpokládá napojení na pardubický vodovodní řád v Živanicích. Trasa by byla vedena přes Mělice a Lohenice k nám. V Mělicích by vedla přes Labe a připojovala by se na úpravnu vody Mokošín. Tím by bylo současně zajištěno zálohování rozvodů Pardubicka a Přeloučska. Problém je vysoká cena, minimálně 8-9 mil. Kčs. Druhá varianta předpokládá rovněž napojení v Živanicích, ale trasa by vedla přes Nerad a lesy kolem Přelovic na Výrov, kde by se napojila na náš vodovod. Předpokládaná cena

tohoto řešení je minimálně 5 milionů
Třetí varianta, nejlacinější, vychází z vodovodního řádu v Přelouči a jeho prodloužení až k nám. Napojení by mohlo být v Přelouči Na krétě a potrubí by bylo vedeno přes most. Tato varianta brání technické problémy spojené s uložení potrubí na přeloučském mostě. Proto byla navržena jiná trasa, která využije pro přechod Labe peší lávku na Slavíkovi ostrovy a potom povede po ními cestami až k nám. Tahle varianta je nejreálnější a její cena je přijatelná, asi 3 mil. Kčs. Na jednání, které bylo 5. ledna se rozhodlo, že ještě v tomto roce bude zpracován projekt a s realizací se začne ještě do konce tohoto roku.

ALE!
Vše je podmíněno získáním potřebných peněz a připojením Přelouče na nový vodní zdroj Luhy. Pokud se podmínky splní, budeme mít kvalitní vodu a mohou se dokončit rozvody pro celou obec. Pokud ne,

naše situace se nezmění a budeme muset čekat další roky na zlepšení našeho životního prostředí.

Jak si tedy nyní pomoci! Obecní úřad si je vědom naléhavé důležitosti zajistit kvalitní vodu především pro naše děti. Proto byla okamžitě použita část prostředků, které jsme získali zvýšením domovní daně a za 6 000,-- Kčs jsme objednali zahraniční přídavné filtry vody, které namontujeme v mateřské škole a v základní škole. Umožní to dávat našim dětem mnohem kvalitnější vodu a všechny maminky s kojenci si budou moci dojit pro vodu do těchto škol. Tak alespoň částečně, na přechodné období, zmírníme dopady špatného životního prostředí na naše zdraví.

Pokud někdo z občanů bude chtít takový filtr i domů, může mu to zajistit firma TERNO. Blížší informace o filtru získáte dále v listu, objednávky můžete dávat na Obecní úřad.

-ec-

Sčítání obyvatelstva

Na tento rok připravila vláda sčítání bytů, domů a obyvatel. Toto sčítání se nevyhne ani naší obci. Rozhodujícím datem sčítání obyvatel je půlnoc z 2. na 3. března. To vpraxi znamená, že všechny osoby, které se nacházejí v jednotlivých domácnostech, ať již trvale hlášené nebo různé návštěvy, musí být započteny do celkového počtu. U bytů se uvádí jejich výměra a počet bytů v jednotlivých domech. Blížší podrobnosti se každý z Vás dozvěděl ze sčítacích archů, které Vám byly doručeny. Chtěl bych zdůraznit, že sčítací komisaři jsou vázáni slibem mlčenlivosti, což znamená, že žádné zjištěné údaje nebudou zveřejňovány ani použity k jiným účelům.

Sčítacími komisaři pro naši obec byli jmenováni p. Křídlo, pí. Křídlová a p. Beneš. Revizorem byl jmenován ing. Kutina. Všichni komisaři jsou vybaveni zvláštním průkazem, který je opravňuje ke vstupu do všech prostor Vašich domovů.

Termín sběru Vámi vyplněných tiskopisů bude dohodnut s jednotlivými komisaři přímo ve Vašich

domovech pravděpodobně na 4. a 5. března.

Víme, že máte v současné ekonomické situaci docela jiné starosti, ale tato akce je plánovaná a připravovaná více než dva roky. Budte proto, prosím Vás, trpěliví a vyjděte komisařům vstříc.

Děkuji Vám za spolupráci s Vámi i za pochopení.

Be

NEBUĐME LHOSTEJNÍ

Pamatujete si Vy, kteří jste na jaře nebo v létě navštívili Rakousko nebo Bavorsko, jak vypadaly vesnice, kterými jste projížděli? Také jste si všimli těch záplav květin, které byly v oknech většiny domů? Nebylo by krásné, kdyby naše domovy vypadaly také tak? Já vím, dá to práci to neustálé zalévání, udržování, plení atd. Ale na druhé straně, určitě se to vyplatí, protože dům získá na malebnosti a vzhledu. Na obzoru máme jaro a první přípravy již můžeme učinit. Nakupme truhlíky a semínka a zkusme zkrášlit naši obec. Tak co myslíte, zkusíme to? -ec-

LISTY Z HISTORIE

Minulé vyprávění o historii naší obce skončilo v době, kdy Jiří Poděbradský sloučil panství kunětihorské s panstvím přeloučským a převedl ho na své syny Viktorína, Jindřicha, Hynka a Bočka z Kunštátu.

Po smrti Jiřího (22. 3. 1471) přešla výkoná moc do rukou jeho syna knížete Jindřicha, který byl strážcem české koruny. Po zvolení nového krále dne 27. 5. 1471, stal se jím Vladislav, prvorozený syn polského krále Kazimíra, byl do jeho příjezdu a korunovace vyhlášen kníže Jindřich nejvyšším hejtmanem království Českého. V té době se také scházejí bratři Jindřich, Viktorín, Hynek a Bočan v Poděbradech, aby si rozdělili bohatou otcovu pozůstalost. Knížeti Jindřichovi připadlo mimo knížectví minsterberského Hrabství kladské, hrad Homole a Náchod se zbožím wiesenburgským a skalickým, hrad Kunětická hora a Přeloučsko. Kníže Jindřich sídlil většinou v Kladsku a udržování jeho dvora ho přivedlo do velikých dluhů. Začal proto zastavovat části svého panství. Nejprve Přelouč Petrovi z Rožďalovic a potom v roce 1490 Břehy a Lohenice Mikuláši Holohlavskému za 539 zlatých uherských. V roce 1491 prodal Jindřich Kunětickou horu a zboží k tomu příslušející Vilému z Perštejna za 3000 kop grosů českých. Šetrný a podnikavý Vilém nejprve vyplatil všechno zastavené zboží a sloučením panství pardubického začal zakládat rozsáhlé rybníční hospodářství. V roce 1513 začal s výstavbou Opatovického kanálu, který protéká i naší obcí a pod Semínem se vlévá do Labe. Na této stoce bylo založeno 32 mlýnů, ale jen některé se zachovaly dodnes. Mezi četnými rybníky, které Opatovický kanál napájel, je v urbáři z roku 1651 uváděn i rybník Nadymac černý, který patří do katastru naší obce. Do tohoto rybníka se nasazo-

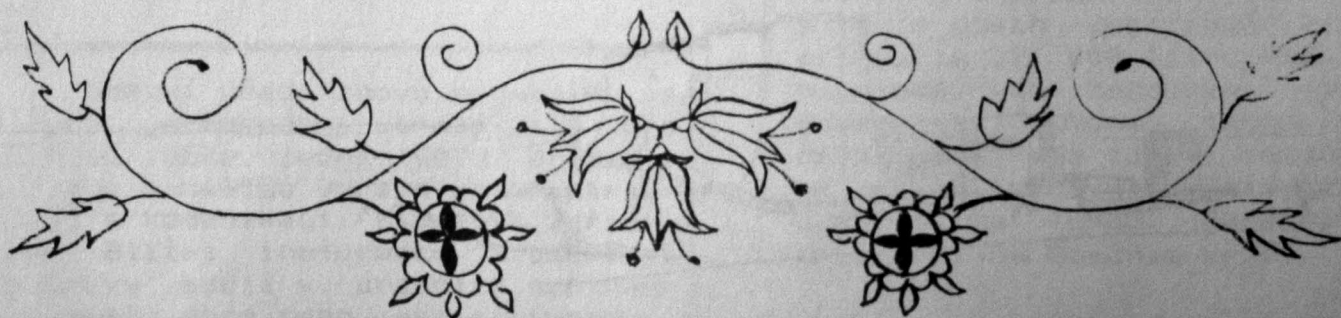
valo 200 kop kaprů.

Vilém z Perštejna se zasloužil i o zpracování prvních soupisů poddaných ve všech obcích. Tyto soupisy, zvané "urbáře", obsahovaly soupis všeho k panství příslušného zboží, tj. měst, vesnic, lidí, vlastníků domů, ale také předpisy všech povinných dávek na penězích, naturálních a povinností roboty. Nejstarší urbář je z roku 1494 a druhý z roku 1515. Ve druhém jsou již usedlici ve Břehách, kteří byli povinni platit daně. Byli to Matouš Kačer, Kuba Hylan, Jiráček, Vávra, Vaněk, Martin Nosek, Janata, Jan Kačer, Dušan Borovec, Pavel Řepa, Mašek Necoud, Polák a Jan Tóma-krčmář. Březští museli také platit daň z mostu přes Labe (8 grosů), který byl zbudován ze dřeva kolem roku 1500 na místě dřívějšího přivozu. Povinnost platit z tohoto mostu byla uložena v urbáři obcím Přelouči, Břehům, Lohynicům, Mělci, Soprci a mlynáři ze Žaravic.

V době Viléma z Perštejna byl ve Břehách mlýn. Byl majetkem pardubického panství, ale kde tento mlýn stával není známo. V urbáři z roku 1494 je o mlýně ve Břehách záznam: " Mlýn břehský ten jest obrácen ku požitku pána JMti. Ten se jest najal na 6 kop do roka, o sv. Jiří platí 3 kopy, o sv. Havlu též 3 kopy. Ten se zase najal Ješkovi, jakož toho cedule řezaná s ním jest - i má platiti každého ouroku 2 1/2 kopy grosů." Dne 5. 12. 1507 prodali úředníci Viléma - hejtman Bartošovský z Labouné a Hynek z Heřmanina mlýn ve Břehách mlynáři Šimonovi. Mlýn byl později zrušen a po roce 1573 již o něm není zpráv, přestože patrně přetrval dal. Historii březského mlýna se budeme věnovat v samostatné kapitole.

Pokračování příště.

-ec-

O chemické havárii je obyvatelstvo informováno vyhlášením poplachu. K jeho vyhlášení jsou použity poplachové sirény, rozhlas, místní rozhlas atd.

Zásady chování obyvatelstva po vyhlášení chemického poplachu:

1/ Použít kapesník nebo tampon k zakrytí nosu a úst, opustit rychle zamořený terén nejkratší cestou k domovu nebo veřejnému úkrytu.

2/ Odnést domů děti a občany se sníženou pohyblivostí. V domech utěsnit okna, dveře a ventilační otvory. V případě potřeby dýchat přes vlhké tampony. Čekat v domech na operativní rozvoz osobních ochranných prostředků ze skladu v obci, kde jsou pro každého v pohotovosti. Přitom se řídit pokyny velitele záchranných akcí. Občané shromažďující se ve veřejných prostorách se řídí pokyny velitele úkrytu.

3/ Po likvidaci havárie, která je všem občanům opět vyhlášena ukončením poplachu, je třeba již jen zachovat kázeň a pořádek a řídit se pokyny velitele záchranných akcí a členů zdravotní služby.

Pokračování

-ji-

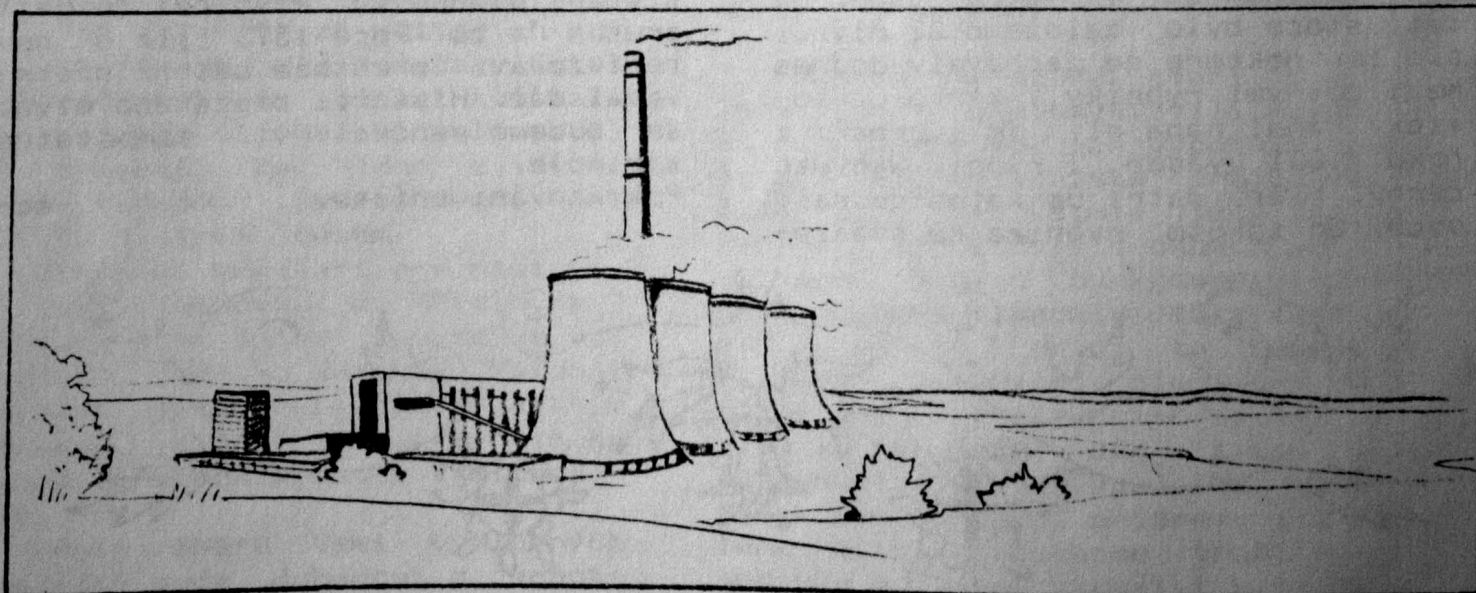
Na základě požadavku na zjištění stavu ovzduší v obci byl instalován přístroj na zjištění obsahu SO_2 . Nejdříve byl přístroj instalován na Obecním úřadu a nyní je zhruba uprostřed obce. Průběh měření v lednu byl následující:

Do 10. ledna se průměrné denní hodnoty SO_2 pohybovaly na hodnotě $10-20 \mu g/m^3$. Jen při přímém zasažení měřicí sondy dýmem z okolních domů vyskočila okamžitá hodnota na $500 \mu g/m^3$. Pro názornost uvádím, že hygienické normy jsou:

$150 \mu g/m^3$ průměr za 24 hodin
 $500 \mu g/m^3$ průměr za 1/2 hodinu

Od 10. ledna nastal pronikavý zvrat v meteorologické situaci v oblasti Čech a hodnoty oxidu siřičitého několikanásobně stoupaly. Maximum bylo dosaženo 17. ledna - průměrná denní hodnota byla $400 \mu g/m^3$ a max. hodnota $1000 \mu g$. Při srovnání situace ve Břehách se situací na měřicí stanici mimo obydlenou zónu je možno dokázat vliv místních zdrojů na kvalitu ovzduší zhruba 50%. Z toho důvodu je aktuální v období inverzí maximálně dbát pokynů pro snížení zadýmování obce a chránit si tak zdraví své i svých spoluobčanů.

-ji-

ZPRÁVY OBECNÍHO ÚŘADU

Na obecní úřad bylo zasláno oznámení technických služeb Pardubice o zvýšení ceny za odvoz odpadků z jedné popelnice. Tato částka má pro rok 1991 činit 240,-- Kčs. K tomu ještě obec platí dopravu ve výši asi 12 - 15 000,-- Kčs. Uvědomujeme si, že je to nepříjemně vysoký poplatek a budeme s TS Pardubice jednat o jeho snížení. Pravděpodobnost kladného výsledku je ale malá. Přesto chceme všechny obyvatele upozornit, aby odvoz odpadků nerušili, protože obec nemá řízenou skládku a nebude kam odpady skladovat. Zakládání divokých skládek, nebo sypání odpadků v okolí obce, bude pro případné autory finančně mnohem nákladnější.

Obecní úřad oznamuje všem občanům, že se zpracovávají nové obecní vyhlášky o místních daních a poplatcích a o správních poplatcích. Obecně závazné vyhlášky budou předloženy ke schválení obecnímu zastupitelstvu na veřejném zasedání v měsíci březnu. Přesný termín bude oznámen obvyklou cestou.

Blíží se konec období, ve kterém měli někteří naši spoluobčané instalovány ve svých domech detektory na zjišťování radonu. Proto je prosím, aby detektory vložili do obálky s vyplněným dotazníkem a odevzdali je na Obecní úřad.

Obecní úřad znovu oznamuje, že hledá schopného pracovníka pro údržbu obce, jedná se o práce na údržbě a úklidu veřejných prostranství a komunikací, staveb a zařízení. Blížší informace a podmínky smlouvy sdělí v úředních hodinách starosta obce nebo jeho zástupce.

Obecní zastupitelstvo chce touto cestou vyzvat a požádat všechny obyvatele, aby byli nápomocni při zvelebování našeho životního prostředí. S příchodem jara připravujeme velkou úklidovou a údržbovou akci kterou bychom chtěli uvést obec do výchozího stavu, který budeme trvale udržovat a postupně zlepšovat. Přestože nejsme zastánci dezplatných akcí Z, a ani Vás do nich nechceme nutit, neobejdeme se tentokrát bez vaší dobrovolné bezplatné pomoci. Nemáme dost finančních prostředků, abychom mohli vše dostatečně rychle dostat do řádného stavu. Proto vás prosíme, buďte nám nápomocni, až se na každého z vás obrátíme s konkrétní prosbou o pomoc.

Podle zpráv z Obecního úřadu v Přelouči bude založena soukromá firma na dodavatelství uhlí do domácností. Firma by měla svoje prostory v místě bývalého cukrovaru. Takže snad už bude konec starostí s dovozem uhlí.

VODNÍ FILTR CTP-100

Na trh se dostává nejnovější doplňkové filtrační zařízení na vodu. Aktivní vložkou je filtr KDF, chráněný americkým patentem. Filtr lze lehce připojit na vodovodní kohoutek. Z vody odstraňuje téměř s 90% účinností chlor, olovo, kadmium, asbest, fenoly, pesticidy, polychlorované bifenyly, sirovodík, barviva, některé bakterie, různé organické látky a anorganické jedy. Výrazně snižuje obsah dusičnanů. Životnost filtru je 57 000 litrů vody. Doporučujeme vám zakoupení filtru do domácností! Není laciný, stojí 2990,- Kčs, ale zdraví nemohou žádné peníze vyrovnat. Zájemcům filtr dodá firma TERNO. Objednávky se přijímají na Obecním úřadě.

INFORMACE, RÁDY, ZAJÍMAVOSTI

Rady pro domácnost

● Skvrny od piva na látce vyčistíme lihem smíchaným s rozpuštěným mýdlem.

● Šaty z hedvábí po vyprání a vymáchání nakonec propláchneme ve slané vodě (na 5l vody 10 dkg soli). Tkanina, ať jednobarevná či pestrá, získá lesk a osvěží se barvy.

● Zašlé sklenice a lahve budou opět lesklé, jestliže je po umytí omyjeme ve slané vodě a opláchneme v čisté vodě.

● Přesolenou polévku nám upraví několik syrových brambor, vložených do pokrmu. Sól se do brambor vsaje.

-ml-

INZERATY

Zájemcům v oboru

KLEMPÍŘ - ZÁMEČNÍK

pronajímám dílnu se stroji:

2m zámeč. ohýbačka

stáčečka

el. profil. nůžky

tabulové nůžky

Za 1 hodinu užívání 20 - 25 Kčs.

Vyrábím klempířské prvky

vzduchotechniku

M. Konvalinka

Luční 142

Pardubice - Studánka

530 03

Redakční rada Občanského zpravodaje bude ráda propagovat vaši nabídku služeb, věcí a zařízení, které chcete prodat nebo koupit. Svěřte své starosti nám. Otištění vašeho inzerátu (max. do velikosti A6) je za mimořádně nízkou cenu

pouhých 15,- Kčs pro soukromé podnikatele a 50 Kčs pro organizace. Ušetříte čas i námahu. Inzerát můžete kdykoli dát do schránky Obecního úřadu nebo na adresu Lenka Vomlelová, Nerudova 235. Úhrada inzerátu je v úředních hodinách na Obecním úřadu.

Vydává Obecní úřad Břehy

Redaktor: Lenka Vomlelová
Jarmila Jiravová